

VRELCI

Leto II. — Številka 3 (12)

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI ZDRAVILIŠČA ROGAŠKA SLATINA

Marec 1974

Delavski svet TOZD zdraviliška dejavnost o nekaterih načelih svoje poslovne in kadrovske politike

Zasedal je po izvolitvi že trikrat. Prvi dve seji sta imeli izključno konstitutivni značaj, saj so člani obravnavali izvolitev predsednika DS in njegovega namestnika, odločali o začasnem imenovanju v. d. direktorja TOZD in v. d. direktorja hotelov in šefa recepcije I in o pooblastilih za podpisovanje. DS je imenoval komisijo za sestavo statuta in sklepal o sklicu zbora za evidentiranje delegatov v skupščino občine in o pogojih za razpis delovnih mest direktorja TOZD in direktorja hotelov.

Na tretji seji dne 31. januarja 1974 je v. d. direktorja TOZD podal pregled o izvršeni organizaciji na področju neposredne samouprave in pa shemo operativnega vodstva. Obsežno je analiziral nekatere vidike poslovne politike, aktualne možnosti za izboljšanje in za popestritev tako klasičnih kot tudi nekaterih novih storitev takole:

1. Zdraviliški dejavnosti z vsemi njenimi elementarnimi obeležji je posvetiti tudi nadalje vso skrb za njeno rast in za popestritev. Po objektivni oceni pacientov in nekaterih zdravstvenih institucij je dosežena stopnja kakovosti in učinkovitosti pri vrhu te zvrsti zdravljenja s prirodnim zdravilnim sredstvom.

2. Smotrno je treba izkoristiti vse dopolnilne dejavnosti, ki lahko kot ekonomski faktor oplemenitijo osnovno dejavnost (gostinske storitve, zabavne in športne prireditve, fizična in psihična

poživitev, izleti, družabne prireditve, shodi, simpoziji in podobno.

3. Negovanje stikov z sedanjimi in navezati stike z novimi potencialnimi interesi za večji dotok gostov. To je posebno nujno zaradi vključitve novega hotela v našo ponudbo.

4. Zmernost pri določanju cen. Ponudbi je dati prednost v obliki paketa uslug (vse incl. incl.).

5. Stimulirati časovno daljše bivanje.

6. Vključevati se v razne strokovne in poslovne asociacije.

Samoupravni organi morajo sprejeti v statut in v druge samoupravne akte naslednje prvine:

1. Stimulirati čim višjo strokovno usposobljenost vseh delavcev. Zahtevam tržišča po kakovostnih storitvah bomo ustregli le ob

boljšem obvladanju vseh strok, ki komplementirajo zdraviliško dejavnost.

2. Osnove in merila za nagrajevanje moramo prilagoditi po osebni prizadevnosti povsod tam, kjer se da učinek individualno ugotovljati.

3. Drugače vrednotiti delo ob nedeljah in praznikih, v podaljšanem delovnem času in v nočnem času.

4. Omogočiti čas za počitih dni tudi v sezonskem tek in koristenje dela pro času.

5. Negovanje discipline, humanih medsebojnih odnosov in spoštovanje osebnosti v obeh smereh znotraj hierarhične lestvice (od organizatorja delovnega procesa do izvrševalca nalog in obratno).

6. Seznanjanje z osnovami samoupravljanja in ekonomike v organizaciji združe-

nega dela v najširšem krogu delavcev.

7. Tovariško, pa tudi s sankcijskimi merami ukrepati zoper kršilce delovnega reda in zoper tiste, ki ne spoštujejo samoupravnih odnosov.

8. Negovanje čuta dobrega gospodarja in korektnega odnosa do zaupanega nam premoženja, s katerim dela in ustvarja TOZD. Odločitve o novih naložbah in o vzdrževanju smo sporazumno združili in jih bomo skupno reševali s preostalimi TOZD.

Pri teh razpravah bomo morali poudariti neodložljivo nujnost nabave dodatnega dvigala in usposobitve hidroterapevtskih prostorov v Terapiji. Zahteva po dograditvi bara v kletnih prostorih restavracije Pošta pa bo ponovno oživiljena spričo zahtev novih gostov, ki jih bo privabil hotel Donat.

SČ.

Pogled na zaključni račun za leto 1973

SKUPNA SEJA ZBORA DELEGATOV IN DELAVSKIH SVETOV TOZD TER SDS SKUPNE SLUŽBE JE 13. FEBRUARJA SKLEPALA O REZULTATIH NAŠEGA DELA V GOSPODARSKEM LETU 1973 IN O DELITVI DOSEŽENEGA DOHODKA. KONEC FEBRUARJA JE ISTI ORGAN SPREJEL IN POTRDIL ZAKLJUČNI RAČUN. KAKŠNO JE BILO NAŠE DELO, KAKŠNI SO NAŠI USPEHI?

Za leto 1973 so politični in skupščinski organi poudarjali, da mora biti leto naporov za stabilizacijo našega slo-

venskega in jugoslovanskega gospodarstva. Sprejeti so bili določeni ukrepi za umiritev osebne, skupne in proiz-

vodne potrošnje. Naša dejavnost je ena tistih, ki restriktivne ukrepe najprej občuti (Nadaljevanje na 2. strani)

Pogled na zaključni račun za leto 1973

(Nadaljevanje s 1. strani)
jo, saj je popraševanje po naših storitvah in izdelkih neposredno odvisno od kupne moči potrošnikov.

Naša pričakovanja zato v začetku leta niso bila najbolj optimistična. Ob spremljanju prometa med letom po vseh delih našega zavoda smo zadovoljni ugotavljali, da nam je uspelo povečati tako obseg storitev v

zdraviliški dejavnosti kot prodajo slatine in plina v polnilnici. Količinske uspehe niso spremljali povsem enaki finančni, ker so pač stroški hitreje rasli kot dohodki, a kljub vsemu smo lahko bili zadovoljni.

In tako je tudi z letnim obračunom.

Poglejmo najprej količinske podatke!

	V letu 1973	V letu 1972	Indeks 73 : 72
Število gostov	22.950	21.648	106
Od tega:			
Domači	14.821	14.210	104
Inozemci	8.129	7.438	109

Obiskala sta nas torej 1.302 gosta več kot v predhodnem letu, pri tem je bilo 611 domačih in 961 inozemcev.

V letu 1971 je bilo skupno 21.390 gostov, v letu 1970 pa

21.299, porast je od zadnjih štirih let v minulem največji.

Tudi pri nočitvah smo pri nespremenjenih kapacitetah s povečanjem lahko zadovoljni.

	V letu 1973	V letu 1972	Indeks 73 : 72
Vse nočitve skupaj	233.138	223.511	104,3
V tem številu so:			
nočitev domačih gostov	138.405	136.756	101,2
nočitev inozemcev	94.733	86.755	109,2

Kot vidimo, gre večina povečanja na račun nočitev tujih gostov, vendar se še nismo uspeli vrniti k številki iz leta 1970, ko jih je bilo 99.248.

Podroben pregled strukture domačih gostov potrди prej omenjeno stališče o naši odvisnosti od standarda. Število nočitev samoplačnikov je v letu 1973 za 3.592 manjše od predhodnega leta, več je bilo le tistih, za katere plačajo družbeni skladi ali delovne organizacije.

Naši zdravniki so opravili 28.265 pregledov, kar je 1.825 ali okoli 7% več kot leto prej. Fizioterapevtskih in vseh ostalih postopkov so v novi terapiji opravili

158.283, to je 14.059 več kot v predhodnem letu.

Zelo lep uspeh smo dosegli tudi pri prodaji mineralne vode in CO₂ plina. S skupnim prizadevanjem vseh, ki so delovali na tem področju, je dosežena prodaja blizu 32.200.000 steklenic mineralne vode, kar je preko 3.270.000, to je preko 11% več kot v letu 1972. Tudi dosežki pri plinu so rekordni. Prodali smo ga 1.210.354 kg, kar je blizu 519.000 kg več kot prejšnje leto. Če vemo, da »Radenski«, »Bukovački«, »Vrnjački« in še nekaterim v letu 1973 ni uspelo prodati niti toliko kot v predhodnem letu, so naši dosežki še več vredni.

Tudi podatki o porabljenem in izgubljenem delovnem času so vzpodbudni. Poglejmo primerjavo:

	Leto 1973	Leto 1972
Efektivno opravljene del. ure	1.136.137 = 83 %	1.104.088 = 82,5 %
Neopravljene (izgub.) ure	231.985 = 17 %	234.032 = 17,5 %
Od tega:		
Bolniški izostanki	80.645 ur	89.638 ur
Porodniški dopusti	20.714 ur	16.532 ur
Letni dopusti	5.947 ur	78.423 ur
Izredni dopusti	5.947 ur	8.947 ur
Državni prazniki	34.585 ur	37.419 ur
Neupravičeni izostanki	1.103 ur	1.000 ur
Drugi izostanki	2.825 ur	2.073 ur

Vidimo, da smo uspeli produktivnost povečati, saj smo za več opravljenih storitev in več prodane slatine porabili le 30.000 ur več delovnega časa. Razveseljivo je tudi, da je bilo 9.000 ur manj bolniških izostankov.

Da bo pregled popolnejši

prikažimo še nekaj vrednostnih podatkov o doseženem prometu. Cene slatine so bile iste kot v letu 1972, nekaj dražji je bil prevoz; v zdraviliški dejavnosti pa so bile cene višje, zato so vrednostni podatki precej višji kot prej navedeni količinski.

	Leto 1973	Leto 1972	Indeks 73 : 72
Dohodki od prodaje			
proizvodov	din 33.402.762	27.956.920	119
storitev	din 41.147.326	32.807.096	125
trgovskega blaga	din 787.346	706.299	111
Izredni dohodki	din 3.458.609	2.501.832	138
Celotni dohodek	din 78.796.043	63.972.147	123
Interne storitve	din 5.950.500	4.881.661	121
Izredni izdatki	din 855.380	1.733.182	51
Brutoprodukt	din 83.490.845	67.120.626	124

Razdelitev celotnega dohodka

	Leto 1973	Leto 1972	Indeks 73 : 72
Celotni dohodek	78.796.043	63.972.147	123
Materialni stroški			
in storitve drugih	35.056.977	28.970.743	121
Amortizacija	4.692.267	3.695.251	127
Dohodek	39.046.779	31.306.153	125

O delitvi dohodka so skleпали, kot že rečeno, samoupravni organi na seji 13. februarja.

Odločili so, da dodatno k izplačilu iz ostanka dohodka, ki smo ga opravili 29. XI., razporedimo za osebne dohodke še 206.000 din tako, da bo vsak za mesec november in december prejel še po 10 starih para na vsako točko.

Po pokritju vseh osebnih dohodkov, pogodbenih in zakonskih obveznosti, formira-

nju obveznega rezervnega sklada in obračunu obveznosti za prispevke po sprejetih samoupravnih sporazumih nam je ostalo za sklade več sredstev kot v letu 1972, in sicer 10.587.811 din.

Podrobno so člani zbora delegatov in delavskih svetov obravnavali potrebe po sredstvih skupne porabe. Kljub potrebam v poslovnem skladu za investicijske naložbe so namenili za sklad skupne porabe dvakrat toli-

VRELCI — interno glasilo delovne skupnosti zdravilišča Rogaška Slatina. Glasilo izhaja mesečno v nakladi 600 izvodov in ga dobijo vsi člani delovne skupnosti brezplačno. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Stane Čujež. Tisk in klišaji: ČGP Mariborski tisk.

Rezultati dela v polnilnici mineralne vode v letu 1973

Leto 1973 je prvo delovno leto v novo zgrajenem objektu »polnilnica mineralne vode«. Delo, ki se je odvijalo v letu 1972, lahko imenujemo poizkusno, ker je pač polnitev vode in vsa ostala oprema več ali manj strojno avtomatizirana in je bilo za uvajanje ljudi in priučitev potrebno določeno daljše delovno obdobje.

Če torej vzamemo za primerjavo leto 1972 kot poizkusno obratovanje, moramo ugotoviti, da so podatki fizičnih pokazateljev za poedine statistično obdelane materiale, neprimerljivi. Uspeh pri delu je najlažje merljiv, če ob enakih pogojih več ali manj napraviš — izdeláš. Da bi dobili vpogled v delo nove polnilnice v letu 1973, nam naslednja primerjava z delom v letu 1972 nudi nekoliko zanimivih podatkov, ki so v glavnem zelo pozitivni, razen nekaj izjem. Ko govorimo o neprimerljivih podatkih, moramo upoštevati dejstvo, da se je delo v letu 1972 do maja odvijalo še v stari polnilnici, pri čemer je bilo potrebno neprimerno več delovne sile.

Proizvodnja steklenic v letu	1972	1973	Indeks
Opravljen ure	29.183.195	32.217.868	110,3
Napolnjeno na eno delovno uro steklenic	246.327	252.459	102,5
	306	318	

Gornji podatek nam pove, da smo za ca. 8% manj časa napolnili 3.034.673 steklenic več.

Lom steklenic v letu (v %)	1972	1973	Indeks
	3,11	2,70	86,8

Ta podatek o lomu nam pove, da smo pri 3.000.000 napolnjenih steklenic več, imeli 0,41% manjši lom. Prihranili smo z zmanjšanim lomom 121.073 steklenic ali s tem prištedili ca. 12.600.000 S din.

Primerjava efekta dela in izvršenih ur v skladišču

Ure — leta	Razlika		
	1972	1973	ur manj
od 1—30/4	36.145	24.030	12.115
Maj	7.965	6.379	1.586
Junij	6.934	6.214	720
Julij	7.462	7.383	79
Avgust	6.686	6.607	79
September	5.224	5.056	168
Oktober	5.233	4.622	611
November	5.070	4.429	641
December	5.368	4.879	489
Skupaj izvršenih ur	86.077	69.599	16.488

ko sredstev kot lani, za posojila za gradnjo stanovanjskih hiš pa isto višino kot lani. Številka ne bom navajal, to gradivo bi bilo primerno obravnavati v posebnem članku.

Za poslovni sklad — za obratna sredstva in za investicijske naložbe v osnovna sredstva nam je ostalo 8.587.875 din, kar je za 1.706.407 din več kot po zaključnem računu za leto 1972.

S temi rezultati smo lahko zadovoljni. To tem bolj, ker smo pri tako povišanih stroških in ne toliko večjih cenah naših storitev uspeli obračunati in izplačati večje osebne dohodke.

Letni poprečni mesečni osebni dohodki so v letu 1973 znašali 210.285 starih dinarjev, to je preko 25% več kot v letu 1972, ko so znašali 167.500 S din. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da smo z različnim poviša-

njem točk (od 80 do 0) od prvega julija dalje povečali najnižje osebne dohodke celo preko 40%, medtem ko jih na delovnih mestih, ki so ocenjena z 900 točkami ali več sploh nismo povečali.

Še bežno o investicijah in velikih popravilih. Za velika popravila (investicijsko vzdrževanje) smo porabili skoraj 100 starih milijonov, to je štirikrat toliko kot v letu 1972. V nove investicije smo vložili preko 1 milijardo 200 milijonov starih dinarjev, največ seveda v začetno gradnjo novega hotela z bazenom.

Nepregledno bi postalo to pisanje, če bi navajali še kaj več. Podan je le kratek pregled iz zaključnega računa. V letnem poslovnem poročilu je o vsem napisanega mnogo več. Vsi, ki jih podatki o delu njihove dejavnosti kakor tudi drugi zanimajo, so vabljeni, da sežejo po tem poročilu.

(Konec na 8. strani)

Iz zgornjega prikaza porabljenih ur pri 3 milijonih steklenicah večje proizvodnje, dobimo prihranek 16.488 delovnih ur.

Primerjava efekta dela in izvršenih ur v »plinarni — proizvodnji CO₂ plina«.

Proizvodnja kg CO ₂ v letu	1972	1973	Indeks
790.481	1.296.710	164	
12.828	19.252	150	

Primerjana proizvodnja CO₂ in porabljene ure nam nudijo tudi pozitiven podatek za 14%.

V opisanih štirih primerih ugotavljamo povečan efekt dela in povečano proizvodnjo. Slednje je rezultat dela naše komercialno prodajne službe.

Primerjalna tabela o doseženem delu za leto 1972 in 1973

	1972	1973	Indeks
Proizvodnja	29.183.195	32.217.868	110,3
Opravljen ure vse	246.327	252.459	102,5
polnilnica	95.062	101.289	106,6
skladišče	86.084	69.599	80,9
plinarna	12.828	19.242	150,0
vzdrževalna skupina	26.244	27.657	105,4
TAM I, II, Fiat	4.274	5.762	134,8
vodstvo, laboratorij, vratarji	21.835	28.910	132,4
% loma steklenic v proizvodnji	3,11	2,70	86,8

Poraba pomožnega materiala za proizvodnjo na 1.000 steklenic mineralne vode

	1972	1973	Indeks
— lepilo — kg	0,43	0,55	127,9
— zamaški — kom	1.036	1.034	99,8
— pralna sredstva — kg	2,43	1,25	51,4
— mazalna sredstva — l	0,17	0,29	170,6
— kisline — l	0,70	0,47	67,1
— etikete — kom	1.064	1.086	102,1

Polnilnica % doseganja

strojne norme	—	103,9	—
polnilnica % doseganja norme	—	105,0	—
za planiran delovni čas	—	—	—
porabljen čas za polnitev	—	—	—
100 kg CO ₂	1,62	1,48	91,4
poraba vode m ³ skupaj	85.453	107.455	125,7
poraba el. kWh skupaj	536.534	725.760	135,3
režijske ure v skladišču	—	5.802	—

stroške na 100 steklenic

— pomožni material	10,25	10,02	79,8
— material za vzdrž.	0,20	0,76	380,0
— voda	0,85	1,10	129,4
— elektrika	0,71	0,96	135,2
— kurjava	0,26	0,93	357,7
— amortizacija	4,64	6,20	133,6
— osebni dohodki	17,13	19,76	115,4

bolniški izostanki

(% od opravljenih ur del.)	14,46	11,52	79,7
----------------------------	-------	-------	------

bolniški izostanki

— ure plačane od zavoda za soc. zavarovanje	13.675	13.507	98,8
— ure plačane v Zdravilišču	21.954	15.576	70,9
— ure sovozačev	17.194	19.815	115,2
(— = ni bilo zbirnih podatkov)			

Iz tabele razvidni podatki nam pokažejo tudi nekaj negativnih primerov.

Poraba vode, električnega toka in etiket je v porastu, vzrok je lahko samo v nezadostni štednji.

Večjo porabo lepila je možno tolmačiti s kvaliteto lepila. Zaradi viskoznosti je poraba večja in ker je ta odvisna od stroja, ne bi mogli večjo porabo tolmačiti v negativnem smislu.

Ves ostali pomožni material za proizvodnjo, razen mazalnih sredstev, je v primerjavi z letom 1972 v pozitivnem padcu.

Iz tega skromnega poročila lahko ugotavljamo, da je bilo leto 1973 za naš obrat »polnilnica« uspešno.

Poizkušali smo s primerjavo podatkov o našem delu iz leta 1973 na leto 1972, povedati nekaj zanimivih informacij, ki naj bodo glede na uspehe pohvala vsem, ki so s svojim delom pripomogli in s povečano storilnostjo doprinesli k pozitivnim uspehom celotnemu kolektivu Zdravilišča.

FRANC OGRIZEK

Izvrševanje programa krajevne skupnosti pri izgradnji komunalnih objektov v Rogaški Slatini nas zadovoljuje

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI ROGAŠKA SLATINA JE DNE 16. JANUARJA LETOS IZDAL ZA JAVNOST OBŠIREN PREGLED O PLANU IN REALIZACIJI POGODBENIH SREDSTEV IZ NASLOVA ENOODSTOTNEGA PRISPEVKA IZ DOSEŽENEGA DOHODKA PO SPREJETEM PROGRAMU ZA ČAS OD LETA 1971 DO LETA 1975.

V lanskem letu so bila začeta ali pa izvršena naslednja dela:

- a) asfaltiranje ceste v Ratansko vas
- b) pločniki za pešce in za avtobusno postajo v Tržišču
- c) mrliška veža na pokopališču
- č) načrti za razširitev in modernizacijo javne razsvetljave

d) asfaltiranje ceste na Bellevue

e) asfaltiranje ceste s parkiriščem od Mizarne do Zagrebškega doma

f) asfaltiranje ceste proti Steklarski šoli.

Za vse to je bilo porabljeno 2,737.100 din. Poleg tega so stanovalci ob teh cestah sami plačali prispevke in priključke do svojih hiš.

Za leto 1974 so v operativnem planu predvidene sledeče investicije in rekonstrukcije:

- a) asfaltiranje ceste proti Triglavu (Sp. Sečovo)
- b) asfaltiranje ceste pri steklarskih blokih
- c) asfaltiranje ceste proti pokopališču
- č) asfaltiranje ceste proti stari šoli

d) asfaltiranje ceste proti železnici od Sonca

e) dokončanje ceste proti Steklarski šoli

f) cesta od doma upokojencev proti Imencam in v novo naselje

g) odcep ceste proti železniški postaji

h) odcep ceste od Takalc proti Staremu colu

i) cesta k bloku Steklarske šole

j) pločnik za pešce od Sonca v Ratansko vas

k) pločnik za pešce od železniške postaje do Takalc

l) pokrito postajališče za avtobuse v Tržišču in v Ratanski v.

m) dokončanje mrliške veže

n) tržni prostor, cesta proti pekarni in sanacija Ratanskega potoka.

Vrednost teh del je ocenjena na 3,975.000 din. Financirana bodo iz združenih sredstev po pogodbi, iz posojil, prispevka za uporabo mestnih zemljišč, prispevkov občanov, iz sklada za komunalno in cestno dejavnost pri skupščini občine in iz repub. cestnega sklada.

Takšen program in izvrševanje nas zadovoljujeta. Z izgradnjo se bomo močno približali takšnemu komunalnemu standardu, ki ga v naprednejših krajih imajo že dalj časa. Svet krajevne skupnosti prosi vse delovne organizacije, družbene politične organizacije in društva in vse interesirane občane, da prizadevanja krajevne skupnosti za uresničitev tega programa vsestransko podpro in tako pripomorejo k hitrejši in boljši ureditvi kraja in okolice v našo skupno korist.

SČ.

Predlog o imenovanju ulic, cest in naselij v Rogaški Slatini

ALI BO KONEC ZMEDE IN KAOTIČNEGA ISKANJA STANOVANJ SLATINSKIH OBČANOV

Velik porast prebivalstva Rogaške Slatine v zadnjih 20 letih je povzročil skokovito stanovanjsko izgradnjo in nastanek novih naselij, cest in ulic. Okviri kraja iz prvih povojnih let so postali pretesni. Vzporedno s tem se je tudi povečala zmeda pri iskanju občanovih hiš. Kraj, ki teži k slovesu mednarodnega značaja, bi ne smel imeti šolskih primerov pomanjkljive organizacije.

Večletna zahteva tukajšnjih občinskih odbornikov po dokončni rešitvi tega vprašanja je privedla do željenega zaključka. V javni razpravi je predlog komisije za imenovanje ulic in cest, ki jo je imenoval svet krajevne skupnosti iz Rogaške Slatine. Navajam nekatera imena cest in naselij iz tega predloga:

Celjska cesta: območje ceste od pošte do železn. prelaza na Tekačevem.

Kidričeva ulica: od Donatskega doma do ca. 100 m pred Takalci.

Ptujska cesta: ca. 100 m za Takalci do Tržišča.

Takalce: naselje med Kidričevo in Ptujsko cesto.

Zdraviliški trg: območje, ki obsega naselje od železn.

proge pri pekarni pa vse do zdraviliških stanovanjskih blokov.

Prvomajska ulica: cesta od križišča pri Elektro Celje do betonarne.

Cesta na Boč: območje od cestnega odcepa pri KORS proti Irju.

Gubčeva ulica: od odcepa od glavne ceste na Tekačevem pri stanovanjski hiši Berglez proti stanovanjski hiši Šander Vilija vse do železniške proge. Od tamkaj dalje Žibernik in levo od njega naselje: Ob progi.

Nova ulica-Breg: območje desno od Ratanskega potoka pri stanovanjskih blokih po pobočju do stanovanjske hiše Rosandič. Nad njo je Lovska ulica.

Šlandrova ulica: od odcepa pri trgovini Boč proti stanovanjskim hišam Skale, Sitar Ivan.

Cesta na Bellevue: območje za bencinsko črpalko, Beograjskim domom, hotelom Soča do gostišča Bellevue.

Pod Bellevuem: kompleks z novim naseljem prav tam.

Stritarjeva ulica: od zdraviliških stanovanjskih blokov proti Ločen dolu.

Ločen dol, Ivanov hrib,

Cvetlični hrib, Janina, Imence, Tržaški hrib, so imena za dosedanja znana naselja.

Cankarjeva ulica: cesta proti stari šoli.

Kozarska ulica: od pekarnice čez železniško progo proti počitn. domu Ljubija.

Partizanska ulica: cestno območje od banke proti župni cerkvi do Steklarskega naselja. Desno od nje po pobočjih: Zlatorogova ulica, Aškerčeva ulica in Slovenska ulica.

Steklarsko naselje: steklarski stanovanjski bloki s sosesčino.

Pokopališka ulica: območje ob cesti od župne cerkve do pokopališča.

Ulica talcev: območje levo ob Tržiškem potoku, ki vsebuje steklarno in stanovanjske hiše ob njej.

Steklarska ulica: od Takalc ob železn. progi do Starega cola.

Delavsko naselje: naselje nad steklarsko šolo.

Od skupnih 52 je tukaj navedenih le nekaj najvažnejših predlogov za imena. Svet bo zbral vse pismene pripombe in predloge občanov, jih uskladal in nato predložil skupščini občine, ki bo sprejela odlok o tem. SČ.

Tovariši, hvala!

Plamen je zagrizel v slamnato streho in v nekaj trenutkih je v stanovanje naših sodelavcev Vinka in Neže zazijala vetrovna februarjska noč. Kot bi trenil, je družina Šrimpf izgubila topel domač kot, nad njo pa se je zvalila teža novih skrbi in dela.

Takoj, ko smo delavci Zdravilišča zvedeli za nesrečo družine Šrimpf, smo organizirali 11.195 din pomoči.

Še zdaleč ne pomeni, da smo s to akcijo ponudili dom Vinku, Neži in dvema kuštravima glavicama, še se zavedamo, da levji delež odgovornosti ostaja prav na starejših članih družine.

Vendar pa vidimo, da v kolektivu vlada med delavci tovarištvo, da si znamo in hočemo pomagati v stiski, da smo ljudje, da smo tovariši.

Tovariši sodelavci, v imenu konference sindikata Zdravilišča najiskrenejša hvala!

Za konferenco
sindikata

BOŽO KOLAR, SDS

Ker nama ni mogoče, da se prav vsakemu članu našega kolektiva posebej zahvaliva za nesebično in solidarno pomoč ob težki nesreči, ki nas je doletela, nama dovolite, da to storiva s pomočjo našega glasila. Pravzaprav sploh ne najdeva pravih besed, ki bi lahko izrazile najino hvaležnost. Vse, kar lahko rečeva, je, vsem iskrena hvala.

**VINKO in NEŽA
ŠRIMPF**

Tolmačenje ekonomsko finančnega izrazoslovja

III

OBVEZNOSTI

Obveznost bi lahko razlagali kot dolžnost nekoga, da nekaj stori, npr. plača dolžni znesek, opravi neko delo (pozitivna obveznost) ali pa, da se vzdrži, da nekaj ne opravi, kar bi sicer smel (negativna obveznost).

V našem primeru bomo obravnavali nekaj vrst obveznosti organizacije združenega dela, ki ji nalagajo plačilna bremena.

Obveznosti iz osebnih dohodkov — Dolžnost plačati iz bruto osebnih dohodkov razne davke in prispevke npr. za proračun, za zdravstveno in pokojninsko zavarovanje, za izobraževanje itd. (Primerjaj razlago osebnih dohodkov v prejšnji številki VRELCEV).

2a) Prispevek od mestnih zemljišč	61.883 din
Vodni prispevek	92.757 din
Stanovanjski prispevek	1.221.127 din
Prispevek za Bosansko Krajino	138.402 din
Dodatni prispevek	
— za invalidsko in pokojninsko zavarovanje	39.269 din
— za nesreče pri delu	360.627 din
Republiški davek iz dohodka	425.551 din
Vse zakonske obveznosti skupaj	2.339.616 din

TERJATVE

Premoženjsko pravni odnos, nasproten od obveznosti. Pomeni pravico, da zahtevamo od nekoga izpolnitev njegove obveznosti — dolga s plačilom v denarju ali v naravi.

V delovni organizaciji govorimo o terjatvah iz poslovnih razmerij. Te so zlasti:

Obveznosti do dobaviteljev — Obveza plačati organizacijam združenega dela ali zasebnikom protivrednost za blago, ki so nam ga prodali ali za opravljeno uslugo (popravilo, prevoz ali kaj drugega).

Pogodbene obveznosti — O pogodbenih obveznostih govorimo v zvezi z delitvijo dohodka. Obsegajo nekatera plačila delovne organizacije, ki temelje na pogodbah posebne vrste in jih predpisi o ugotavljanju in delitvi celotnega dohodka razvrščajo med »pogodbene obveznosti« ter jih zato ne moremo imeti za materialne stroške. V zaključnem računu za leto 1973 so pri delitvi dohodka izkazane naslednje naše pogodbene obveznosti:

— Terjatve od kupcev — za prodano blago in usluge. Ločimo jih na kupce v državi in kupce v inozemstvu.

— Terjatve od delavcev — za izplačane akontacije za službena potovanja ali druge akontacije (dokler ne predložijo ustreznega obračuna) ter druge terjatve.

— Druge razne terjatve. Naš dolžnik, do katerega imamo terjatev, nam veže

naš denar, zato stremimo, da plačilo čimprej prejmemo. Kupcem slatine dajemo npr. poseben popust, imenujemo ga skonto, če nam račun za vrednost blaga, prevoz in kavcijo plačajo v 20 dneh.

Če terjatev ni plačana pravočasno, dolžnika tožimo. Tedaj take terjatve štejejo za sporne ali dvomljive. Neplačana terjatev pomeni izgubo, ki zmanjšuje celotni dohodek in s tem naš dohodek.

Da bi organizacije združenega dela čim bolj skrbele za vnovčenje svojih terjatev, nalagajo zakonski predpisi obveznost pokrivanja tistih terjatev, ki so starejše kot 90 dni v breme lastnega dohodka v določenem odstotku. Za vsake 90 dni je določeno »odpisovanje« po 25 odst., kar pomeni v enem letu celotni znesek (100 odst.).

AKUMULACIJA

Zbiranje, nabiranje, kopičenje česa npr. akumulacija vode pri hidroelektrarnah. V gospodarstvu z besedo akumulacija označujemo tisti del dohodka, ki ga pri delitvi namenimo za razširitev naše materialne osnove dela, torej vložimo v poslovni sklad za nabavo novih osnovnih sredstev in za druge investicije.

Često čitamo ali slišimo o bolj ali manj akumulativnih panogah ali dejavnostih. To pomeni, da neka gospodarska dejavnost prinaša več ali manj ostanka dohodka (dobička) za sklade.

A. T.

O delu centra za razvoj in znanstveno raziskovanje mineralnih vod Maribor

ZDRAVILIŠČI RADENSKA IN ROGAŠKA SLATINA STA AVGUSTA 1968 USTANOVILO V MARIBORU SKUPNO SLUŽBO ZA SVOJ TEHNOLOŠKI RAZVOJ IN ZNANSTVENO RAZISKOVANJE MINERALNIH VOD. CENTER JE BIL NAJPREJ FORMALNO V SKLOPU ZDRAVILIŠČA RADENSKA.

Naloga Centra je bila reševati strokovno tehnično problematiko obeh Zdravilišč, vendar je bila v tem času vsa dejavnost usmerjena pretežno na potrebe Radenske. S 1. januarjem 1972 pa je prešel Center kot raziskovalna enota v sklop strokovnih služb Zdravilišča Rogaška Slatina, kjer je še danes. Načelno se s tem naloge Centra niso nič spremenile, vendar je od tedaj dalje težišče dejavnosti Centra v obravnavanju in reševanju problemov Zdravilišča Rogaška Slatina.

Center dela v prostorih Visoke tehniške šole v Mariboru in pogodbeno koristi njene kemijske in fizikalno-kemijske laboratorije. Zaposluje dva visoko kvalificirana sodelavca — kemika in tajnico-korespondentko s srednjo strokovno izobrazbo. Direktor Centra je tudi predavatelj na Visoki tehniški šoli.

Delo Centra je zelo pestro in raznoliko. Center se ne ukvarja samo s problematiko Zdravilišča Rogaške Slatine, ampak dela tudi za druge naročnike iz vse države. Zanimivo je, da edino Zdravilišče Radenska ni v letu 1973 iskalo nobenih uslug, kljub ponovnim ponudbam.

Važen dogodek v letu 1973 je bila registracija Centra kot znanstveno raziskovalne enote Zdravilišča Rogaške Slatine. Odločbo o registraciji je 8. junija 1973 izdal republiški sekretariat za prosveto in kulturo. Seveda je bilo treba v zvezi s tem zbrati in urediti celotno dokumentacijo o delu Centra od njegove ustanovitve dalje in bibliografijo za vse njegove sodelavce ter dokazati v smislu zakonskih določb usposobljenost Centra za znanstveno raziskovalno delo na področju mineralnih vod. Prednost te registracije ni samo v tem, da lahko

Center nastopa kot enakovreden partner podobnih institucij, ampak tudi v tem, da ima možnost nabavljati aparate in razne instrumente brez carine, kar je za Zdravilišče velikega pomena.

V zadnjih dveh letih so bila v Centru izvršena naslednja dela:

— Vzroki in možnost odstranjevanja apotekarskega duha iz mineralnih vod (inž. Slajmer).

— Predlog za ustanovitev balneološkega inštituta.

— Programska študija za povečanje eksploatacije naravnega CO₂ plina in mineralne vode v Rogaški Slatini.

— Program fazne izgradnje proizvodnih kapacitet za dietetične brezalkoholne pijače s končno kapaciteto 12.000 l/h v Rogaški Slatini.

V zvezi s to nalogo je bil dosežen pomemben uspeh v sodelovanju z razvojnim oddelkom tovarne Etol v Celju. Po večmesečnem delu in testiranju je uspelo izdelati recepturo za proizvodnjo BP na osnovi mineralne vode Tempel v štirih različnih vrstah.

— Nekateri problemi priprave kopališčne vode s posebnim ozirom na ozoniziranje vode.

— O dezinfekciji pitnih vod z ozonom in aktivnim klorom.

— Študija o odstranjevanju apotekarskega duha iz mineralne vode Lipik.

Pod vodstvom direktorja Centra je bilo na Visoki tehniški šoli v Mariboru izvršenih 12 diplomskih del s področja mineralnih vod. Za področje vod rogaškega bazena so bile naslednje zanimive teme:

— Fizikalno kemijske spremembe pri razredčevanju mineralne vode DONAT iz Rogaške Slatine.

— Redoks potencial mineralne vode DONAT v primerjavi s pitno vodo.

— Specifična teža kot kriterij mineralizacije pri mineralnih vodah z visoko mineralizacijo.

— O obarjanju Fe(OH)₃ v mineralnih vodah.

— Priprava in kontrola napajalne vode v kotlovnici v novi nalivalnici v Rogaški Slatini.

— Rutinska kontrola komercialnih mineralnih vod.

Mnogo dela je bilo izvršena tudi na področju analitike mineralnih vod. Kemičnemu laboratoriju Centra je bilo z vpeljavo novega aparata za atomsko absorpcijo omogočeno vršiti kompletne velike kemijske analize po

Nekaj gostinskih uzanc v praksi

NA KAKŠEN NAČIN, V KAKŠNI OBLIKI IN NA KATERIH MESTIH SE POJAVLJAJO CENE GOSTINSKIH USLUG?

To vprašanje je bilo urejeno že z zakonom. Zavezovalo je gostinske delovne organizacije, da na vidnem in dostopnem mestu v ustrezni obliki objavijo cene za svoje storitve in se jih tudi drže. Ravnanje v nasprotju s to normo se je smatralo za prekršek, ki je bil upravno-kazensko preganjan.

Pri tem gre za čim popolnejšo zaščito gosta pred samovoljnim zaračunavanjem opravljenih uslug in storitev. Poleg tega pa so ceniki lahko učinkovito propagandno sredstvo.

Cene za prenočevanje in penzijsko prehrano je treba obvezno objaviti v sprejemnih prostorih in še posebej v vsaki sobi za konkretno sobo. V samopostrežnih restavracijah morajo biti objavljene cene vsaj pri vходу v lino. V lokalih, kjer strežejo sedečim gostom za mizami, mora biti na voljo dovolj jedilnikov in cenikov za pijače. V manjših obratih, kot so npr. bifeji, gostilne, snack-bari ipd., so lahko ceniki v vitrinah, na stenah in na podobnih mestih.

Na ta način je treba gosta seznaniti tudi s cenami za druge storitve, ki jih nudi hotel: čiščenje čevljev, likanje, pranje osebne perila, morebitna doplačila za streženje ob glasbi, uporaba skupne kopalnice itd.

OBVEZNOST HOTELA, DA TAKOJ IN IZČRPNO ODGOVARJA NA PISMA GOSTOV.

Gosti, agencije in drugi interesenti občujejo s hotelom pisмено, z brzojavnimi sporočili, po teleksu, pa tudi telefonično. Tako kot se v vsaki poslovni dejavnosti šteje za dober običaj vzdrževanje dobrih poslovnih odnosov s svojimi partnerji, je toliko bolj poudarjeno v hotelski dejavnosti. S tem, da se gostje in drugi interesenti obračajo na hotel za rezervacijo sob ali prehrane, izražajo hotelu posebno zaupanje in priznanje do njegovih uslug. Ker se gostje obračajo nanjo, se mora čutiti delovna skupnost hotela počaščena.

Odgovor z zamudo, pomajkljiv odgovor na gostovo pismo, bi pomenil zavračanje gostovega zaupanja. To pa lahko povzroči hotelu občutno moralno in materialno škodo.

V interesu hotela je, da gostu takoj, izčrpno, v primerni pisemski obliki, v slovnično pravilnem jeziku in brezhibni pisavi odgovori.

ŠČ

sodobnih metodah. Tako je bilo v zadnjih dveh letih, poleg drugega, izdelanih 17 velikih analiz mineralnih in termalnih vod za potrebe Rogaške Slatine ter drugih naročnikov.

Dejavnost Centra je bila v letu 1972 in 1973, kot je razvidno, kljub skromni zasedbi zelo obsežna. Sodelovanje z raznimi strokovnimi inštitucijami, zlasti z VTS v Mariboru, Geološkim zavodom ter drugimi je bilo dobro, povezava z matičnim podjetjem Rogaška Slatina pa v vseh ozirih brezhibna. Na žalost pa je treba omeniti tudi dejstvo, da je Center izgubil vsakršne stike z Združenjem proizvajalcev mineralnih vod Jugoslavije, odkar se je združenje preselilo iz Zagreba v Beograd.

Center je sodeloval na raznih kongresih z naslednjimi referati:

— »O uporabi oksidatorja na stisnjeni zrak za deferizacijo mineralnih vod v labilnem karbonatnem ravnotežju«; III. jugoslovanski kongres za čisto in uporabno kemijo v Ljubljani (12.—17. junija 1972).

— »Zaščita vrelnih področij«, simpozij o onesnaženju okolja (4.—6. oktober 1972).

— »Mineralne vode v luči najnovejšega razvoja evropske zakonodaje: živilo ali zdravilo?«; II. jugoslovanski kongres za prehrano v Ljubljani (6.—8. junij 1973).

Prav tako je direktor Centra sodeloval na kongresu evropskih proizvajalcev mineralnih vod (GESEM-UNESSEM) v Franciji junija 1972. Na tem kongresu je bila Jugoslavija sprejeta v članstvo GESEM.

Iz navedenega prikaza o delu Centra, ki je vsekakor še nepopoln, je verjetno dovolj razvidna njegova dosežanja vloga pri napredku sodobne proizvodnje mineralnih vod. Bralcu samemu prepuščamo oceno o uspešnosti njegovega delovanja.

VERA OZIM,
dipl. inž.

Kratek številčni pregled sezone 1973 v primerjavi z rezultati v letu 1972

ROGAŠKA SLATINA JE Z VSEMI SVOJIMI KAPACITETAMI (HOTELI, ZASEBNE TURISTIČNE SOBE IN POČITNIŠKI DOMOVI) DOSEGLA V PRETEKLEM LETU ZADOVOLJIV USPEH

To nam potrjujejo končne številke o številu domačih in tujih gostov ter njihovih prenočitvah. Če jih primerjamo s številom gostov in prenočitev iz leta 1972, vidimo, da se je povečalo tako število domačih kot tujih gostov. Še posebej lep skok pa je zabeležen pri tujih prenočitvah in to predvsem na račun avstrijskih gostov. Sicer pa naredimo najprej nekaj primerjav:

— Število domačih gostov se je povečalo od 15.357 leta 1972 na 16.240 v letu 1973, kar pomeni povečanje za dobrih 5,7 odst.

— Število tujih gostov se je v tem času dvignilo z 8420 na 9060, kar pomeni porast za 7,6 odst.

— Zbir prenočitev domačih gostov se je povečal od 151.315 na 152.666, to je skoraj za 0,9 odst., kar pa ni v sorazmerju s povečanjem števila gostov. To pomeni, da se je doba bivanja domačega gosta skrajšala z 9,85 dni na 9,4 dni.

— Število tujih prenočitev se je povečalo za skoraj 8,4 odst. — od 97.322 v letu 1972 na 105.495 leto kasneje. Pri tujih prenočitvah pa za razliko od domačih opazimo rahlo podaljšanje dobe bivanja, in to od 11,58 dni na 11,64 dni. Se pravi, spoštovanja vreden podatek, da se je ob povečanju števila gostov, podaljšala tudi njihova povprečna doba bivanja.

Od domačih gostov so na prvem mestu gosti iz Hrvaške. V primerjavi z letom 1972 je njihovo število rahlo padlo, enako so se zmanjšale tudi prenočitve. Na drugem mestu so Slovenci, njihovo število se je povečalo za 536 gostov in 4101 prenočitev. Prav tako se je dvignilo število gostov iz Srbije, ki so na tretjem mestu, in to za 144, prenočitev pa je bilo več 726. Približno enak porast zasledimo pri gostih in prenočitvah iz BiH na četrtem mestu in pri Makedoncih na

petem, medtem ko je zastopstvo gostov iz Črne gore v našem zdravilišču samo simbolično. V preteklem letu sta »zašla« v Rogaško Slatino dva gosta in imela skupaj 9 prenočitev. O tem bi bilo potrebno razmisliti. Res je, da smo precej oddaljeni od te republike, vendar smo od Makedonije še dlje, pa smo zabeležili 97 gostov in 970 prenočitev. Se pravi ugoden teren za ekonomsko propagando.

Pri tujih gostih so vsekakor na prvem mestu Avstrijci, saj jih je bilo leta 1972 kar 51,5 odst., leta 1973 pa celo 55,6 odst. vseh inozemskih gostov. Tudi njihove prenočitve tvorijo več kot polovico vseh tujih prenočitev — v letu 1972 58,9 odst., leta 1973 pa 61,1 odst. Povprečna doba njihovega bivanja v Rogaški Slatini je bila predlani 12,52 dni, leto kasneje pa 12,79 dni.

Na drugem mestu med tujimi gosti so Italijani. Gostov je bilo sicer v letu 1973 več samo 6, zato pa se je občutno povečalo število prenočitev, in to za 1654. Se pravi, da se tudi naši zapadni sosede odločajo za daljši odid ali zdravljenje pri nas. Povprečna doba njihovega bivanja za leto 1972 je 9,01 dni, v letu 1973 pa 9,59 dni.

Skupino »velike trojice« zaključujejo gosti iz ZR Nemčije. Iz podatkov pa je razvidno, da se nam je pri njih očitno nekaj zataknilo. V preteklem letu je bilo namreč za 11,8 odst. manj teh gostov kot leto poprej, pa tudi prenočitve so padle s 17.215 na 12.638 ali za 26,6 odst. Tudi za ta podatek bi bilo nujno potrebno poiskati vzroke. Povprečna doba bivanja v letu 1972 je bila 14,58 dni, leto kasneje pa 12,12 dni.

Potem sledi vrsta držav, ki so zastopane v rogaškem turističnem kotlu le simbolično. Naj jih nekaj naštejemo: ZDA, Švica, Argentina, Ka-

nada, Nizozemska, Francija, Turčija, v naših hotelih pa smo zadnji dve leti gostili tudi goste iz Libije, Japonske in tudi iz Izraela.

Na kraju še pogledimo, kje so vsi ti gostje stanovali v času, ki so ga namenili našemu zdravilišču. Največ, 22.950, jih je vsekakor bilo v hotelih, dosegli pa so 233.138 prenočitev. V zasebnih turističnih sobah je stanovalo 1672 gostov z 18.471 prenočitvami. Dom upokojencev je sprejel v preteklem letu 285 gostov, ki so imeli 2980 prenočitev. Počitniški dom »Ljubija« 265 gostov in 2088 prenočitev ter Bjelovarski počitniški dom 128 gostov in 1484 prenočitev. Vsota vseh števil nam da končne rezultate lanskega leta: 16.240 domačih in 9060 tujih gostov ter 152.666 domačih in 105.495 tujih prenočitev. V letu 1973 smo imeli torej v Rogaški Slatini 25.300 gostov, opravljenih pa je bilo 258.161 prenočitev.

In kaj bi bilo potrebno storiti, da bi v letošnjem letu dosegli oziroma presegli ta števila? Na žalost bodo kapacitete enake skoraj skozi vse leto lanskim, saj bo novi hotel prispeval s svojimi zmogljivostmi bistveno šele v letu 1975. K povečanju števila gostov in prenočitev bi nedvomno pripomogla močnejša pred sezono in po njej, saj so v sezoni v večji meri vse zmogljivosti zasedene. Tudi v zasebnih turističnih sobah bi se dalo narediti še precej, predvsem pa bi bilo potrebno vzpostaviti boljši stik med oddajalcem zasebne sobe in gostom, kajti le tako se gosta obdrži in se bo prihodnje leto rad vrnil. Posamezni primeri pa so kaj žalostni in ne delajo dobrega glasu ne oddajalcu ne celotnemu kraju. Upajmo samo, da se bodo taki in drugačni problemi z leti odpravili, in da bo število gostov in prenočitev v nenehnem porastu.

STONE KRIVEC

